

Espai natural del riu Llobregat a Balsareny

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament Ctra. de Sant Feliu Sasserra (BP-4313), quan arriba a Balsareny, al costat del Pont del Riu prendre el camí al nord que travessa l'aqüeducte de Sta. Maria, camí senyalitzat de la Ruta de la Séquia al llarg d'1,3 km que discorre per l'espai natural.
Alçada: 297

Coordenades:

Latitud: 41.86893
Longitud: 1.88461
UTM Est (X): 407436
UTM Nord (Y): 4635825

Classificació

Número de fitxa 08018 - 368
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Les comunitats de verneda són espais a preservar dintre de la Unió Europea, però de moment no s'ha desenvolupat una normativa específica al respecte com a protecció de l'espai. Sí que hi ha una protecció específica per a la verneda i per algunes espècies, tant de flora com de fauna.
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic
Titularitat Privada
Titular: Propietaris diversos
Fitxes associades:

Resclosa dels Manresans

Séquia de Manresa

Aqüeducte de de Santa Maria

Pont del Riu

Dames Coiffées

Autoria de la fitxa

Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la

dt., 13/12/2022 - 14:07

fitxa:

Descripció

Espai d'interès natural a l'entorn del riu Llobregat al seu pas pel terme de Balsareny que compta amb indrets d'una gran bellesa paisatgística i amb elements d'interès geològic, botànic, faunístic i arquitectònic. Per bé que la intervenció humana hi ha estat present des de temps antics, per exemple al segle XIV amb la construcció de la resclosa i la Séquia de Manresa, i al segle XIX amb les diverses rescloses, canals i fàbriques de riu, tots aquests elements en general es troben ben integrats en un entorn que ha mantingut les seves característiques més autèntiques.

Als espais més propers al riu hi trobem un interessant bosc de ribera molt ben desenvolupat. Es tracta bàsicament d'una verneda (un tipus d'hàbitat declarat d'interès per la Unió Europea) on hi trobem també pollancre, àlbers, salzes o freixes, a més d'un sotabosc de lianes. Cal destacar que en el tram entre Sant Esteve, la Rabeia i fins la resclosa dels Manresans hi ha l'única representació de verneda ben constituïda al Bages. Més enrere trobem algun roure de dimensions imponents, com el que es troba prop de l'església de Sant Esteve. També és molt destacable el bosc d'Aurons que ha crescut aigües avall de la resclosa de la Séquia i que és un dels punts més interessants. Hi podem veure aurons blancs, aurons negres, blades, avellaners i boix grèvol. Malauradament, en els darrers anys els aurons han anat quedant isolats per la competència d'altres espècies.

El camí de la Séquia, que comença a la Resclosa dels Manresans i s'adreça en direcció sud, és excel·lent per fer-hi una passejada i contemplar la massa arbòria que s'alça entre el riu i el canal, mentre que al costat de ponent s'estén una barrera de cingles abruptes i rocallosos formats per gresos. És molt recomanable visitar aquesta zona a la tardor, quan les fulles dels aurons i blades agafen uns colors daurats i vermellorsos. És fàcil sentir i veure-hi diverses espècies d'ocells, com el rossinyol, la merla les mallerengues o el pit-roig.

Des d'un punt de vista geològic, són destacables els cingles que ha creat l'acció erosiva del riu. En les seves esclatxes s'hi refugien el duc, el mussol banyut o els rat-penats, i a vegades també hi reposa l'àguila calçada o l'aligot, mentre que als arbres hi trobem l'òliba, el mussol comú, el picot o el gamarús. Sobre la resclosa de la Séquia s'hi pot veure una curiosa formació geològica anomenada *dames coiffées* (dames amb barret) que és el resultat de l'erosió diferencial dels materials caiguts del cingle. Els més resistents, com les lloses de gres, han quedat a la part alta com si fossin els barrets d'unes columnes

La combinació d'hàbitats i la tranquil·litat de la zona fa que s'hi trobi una gran quantitat d'espècies animals. Al riu hi viuen la bagra, la truita, la carpa i el barb cua-roig. Entre els mamífers hi trobem el toixó, la fagina, la geneta, la guineu, el conill i sembla que també la llúdriga. Darrerament els senglars hi són ben visibles, com també els cabirols. Entre les aus destaquen el bernat pescaire, el blauet, la xivitona, els ànecs collverd i els rapinyaires diürns i nocturns.

A la Resclosa dels Manresans s'hi ha habilitat un petit observatori d'aus equipat amb un plafó que permet identificar les diferents espècies que fan parada en aquesta zona humida creada entorn de l'eixamplament del riu per la resclosa. Vora la resclosa hi ha una petita illa totalment coberta pel bosc de ribera que dona

bon refugi a animals hivernants. Hi poden fer muda amb tranquil·litat i fins i tot nius i caus

Una mica més amunt, a la pista que segueix el recorregut de l'antiga via del ferrocarril de Manresa a Berga (el Carrilet), just sota del castell de Balsareny, s'hi ha adequat un plafó informatiu sobre l'espai natural de la zona humida de la Resclosa de la Séquia de Manresa. És un bon lloc per contemplar les estructures geològiques de les *dames coiffées* i un excel·lent mirador per gaudir d'espectaculars vistes sobre la vall del Llobregat, que en aquest punt descriu un suau meandre.

Observacions:

Ruta d'interès natural senyalitzada que compta amb elements informatius, a més d'un observatori del paisatge i un observatori d'aus.

Informació facilitada per Sergi Fonseca

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1997). *Guia d'espais d'interès natural del Bages*. Centre d'Estudis del Bages; Institució Catalana d'Història Natural, Manresa, p. 179-182.

PRAT, Isidre (2009). "Inauguració de l'itinerari a l'espai natural del riu Llobregat al seu pas per Balsareny", *Sarment*, núm. 382 (juliol-agost 2009), p. 3-4.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 9-16.

ECAFIR SL. "Resclosa de la Séquia de Manresa", Inventari de zones humides de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge. Codi 08000702. Enllaç a internet:

<file:///C:/Users/User/Documents/Documents/Feines%202022/Balsareny%20Mapa%20patrimoni/articles%20i%20tr>

Enllaços d'interès:

[Web Ajuntament de Balsareny \(Rutes\)](#)

Zona humida de la Resclosa de la Sèquia de Manresa Observatori d'aus

<p>Bernat pescaire (<i>Anas platyrhynchos</i>) En aquest espai natural hi podem trobar una de les colònies de cria que aquesta espècie té al nostre país. El sistema reproductiu a les branques dels arbres o bé a les vores del riu, menjar de les herbes a l'hivern grups de centenes d'individus fan parada durant la seva migració, veure la alamar al novembre dins l'aigua és un gran espectacle.</p>	<p>Biaueta (<i>Alcedo atthis</i>) De petites, color blau metàl·lic i taronja viu, el podreu veure en alguna branca que s'estendi sobre el riu. Es llançarà a l'aigua a l'hora que algun peixet passi per sota des d'ella quan algun peixet passi per sota i, en d'altres de segon, l'aparirà amb el seu i, establirà donant-li copos i se l'empassarà. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>
<p>Anec coliverd (<i>Anas platyrhynchos</i>) Es present tot l'any en aquest espai. El podreu observar en zones d'aigües de poca fondària, on s'alimenta de les aigües que creuen sobre les pedres i el fons, i de les plantes tendres de les herbes a l'hivern grups de centenes d'individus fan parada durant la seva migració, veure la alamar al novembre dins l'aigua és un gran espectacle.</p>	<p>Pastorella torrentera (<i>Mareca strepera</i>) Espècie germana de la pastorella blanca, tot i que més ligada a ambients aquàtics. És molt abundant a la zona i la podreu observar tot l'any. S'alimenta d'insectes que sol cagar sobre les pedres a les zones de concrets. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>
<p>Polla d'aigua (<i>Gallinula chloropus</i>) S'alimenta entre el canyís al menor signe de partir. Per això, és no hi guerdia per blanc, és més fàcil sentir la seva veu semblant a una botzina que observar-la. S'alimenta de plantes aquàtiques, larves d'insectes, cucs i caragols que troba entre les plantes aquàtiques.</p>	<p>Mosquiter (<i>Phylloscopus collybita</i>) El seu color verdós no ens ajudarà gens a descobrir-lo entre les fulles dels arbres i l'herba, com la vidella, on acostuma a viure. Tan sols quan vol per atrapar un insecte o per canviar de branca, podrem tenir prestes de la presència d'aquest petit ocell. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>
<p>Corb Mari gros (<i>Phalacrocorax carbo</i>) Només es present en aquest espai durant la tardor i l'hivern. És un ocell de grans dimensions. Els seus adults poden tenir el pit blanc mentre que els adults són totalment negres. Destaca el seu bec gros i ganxut amb el que atrapa peixos tot bussejant. La seva presència indica una bona existència de peixos, en aquest cas, peixos.</p>	<p>Mallerenga cua-llarga (<i>Agrihalia caudata</i>) Només es troba en aquest espai a l'hivern. És molt ràpid en grups de 12 a 20, saltant de branca en branca i d'arbre en arbre mentre fan un característic i agut: si si si. És una espècie que mai baixa al fons. Menja insectes i grànies que atrapa a les mateixes branques. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>
<p>Merla d'aigua (<i>Cercaria alaudina</i>) No totra gens al contaminació de l'aigua i per tant indica que el nivell d'aigua és bo. El sistema reproductiu té una qualitat excel·lent, té la capacitat de bussejar entre les aigües en busca de larves d'insectes aquàtics. La podreu observar sobre les pedres en els trams d'aigües concretes. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>	<p>Xivitona (<i>Actitis hypoleucos</i>) Sol trobar-se en parelles, tot i que a la tardor forma petits grups. La podreu observar en zones de còdols, sobre pedres que sobresurtin de l'aigua o en un vol tocant l'aigua, mentre fa el seu característic tít, tít, tít. S'alimenta d'insectes i sobretot de cargols d'aigua. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>
<p>Pastorella blanca (<i>Mareca alba</i>) Ocell molt típic que passa sobre les pedres que sobresurtin de dins el riu, arribant caparrera. Les podreu veure en una oclusa d'una bombolla a l'aire estant caparrera insectes a vol. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>	<p>Rosinyol bord (<i>Cotix cotix</i>) És una espècie més fàcil de sentir que de veure, ja que viu amagat entre els canyissos, tip, tip, tip, i és inconfundible cant molt sovent: Meneu insectes. Se l'anomena rosinyol bord per la seva semblança amb el rosinyol. Especie protegida per la llei 22/2003, de protecció d'animals (categoria C)</p>

GOVERN DE CATALUNYA
PARC DE LA SÈQUIA
ambiens
Consorci de la Sèquia de Manresa